

IDEŠ DALJE !

Skup diplomiranih etnologa i kulturnih antropologa

Sveučilište u Zadru, Novi Kampus

30.11.-1.12. 2018

Odjel za etnologiju i antropologiju, Sveučilište u Zadru

Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Hrvatsko etnološko društvo (HED)

Program skupa

Zadar 2018.

P r o g r a m

Petak, 30. studenoga 2018.

(Novi kampus, Dr. Franje Tuđmana 24 i, dvorana 125)

17:00 Otvaranje skupa: pozdravni govori

Danijela Birt Katić, pročelnica Odjela za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru

Sanja Potkonjak, pročelnica Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Sveučilišta u Zagrebu

Studentska klapa **Študija**, pod vodstvom Katice Burić Čenan

17:30 Etnolog na poslu – iskustva, izazovi, perspektive

Marija Plenković, ravnateljica Muzeja općine Jelsa

Stanje i perspektive etnografskih zbirki u Muzeju općine Jelsa

Kate Šikić Čubrić, ravnateljica Muzeja betinske drvene brodogradnje

Predstavljanje odabranih projekata Muzeja betinske drvene brodogradnje

Ana Hrkač, ravnateljica Kulturno informativnog centra Lovinac

Etnolog u kulturno informativnom centru

19:00 Večera za sudionike skupa (Restoran 'Jadera')

Subota, 1. prosinca 2018.

(Novi kampus, Dr. Franje Tuđmana 24 i, dvorana 125)

Prva sesija

Moderatorica: Sanja Potkonjak

10:00 Dejana Dejanović (Zagreb)

Iseljavanje Hrvata iz bosanske i slavonske Posavine u Njemačku nakon ulaska Republike Hrvatske u EU

10:20 Antun Krljan (Zagreb)

Analiza dominantnih shvaćanja autoetnografije kao znanstvene metode

10:40 **Vigor Vukotić** (Zagreb)

Uporaba religije u novačenju boraca za tzv. Islamsku državu

11:00 **Rasprava**

11:20 **Stanka**

Druga sesija

Moderator: Tomislav Pletenac

11:40 **Dario Bukač** (Zadar)

Starenje u filmskoj industriji: Vizualna analiza hollywoodskih plakata

12:00 **Josipa Antolović** (Zagreb)

Standardne i eksperimentalne metode određivanja doživljene starosti

12:20 **Adriana Pojatina** (Zadar)

Između života i smrti: starenje i umiranje u Varešu, BiH

12:40 **Rasprava**

13:00 **Stanka za ručak i kavu** (Restoran 'Harbor')

Treća sesija

Moderator: Tomislav Oroz

16:00 Katja Sirotić (Zadar)

Reprezentacije Istre u popularnoj glazbi – glazbeni izričaj kao indikator istarskog kulturnog identiteta

16:20 Tomislav Augustinčić (Zagreb)

Goranovo proljeće: mjesto i društveno sjećanje u kontekstu pjesničkog festivala

16:40 Matija Zdunić (Zadar)

(Re)Prezentacije Vareša kroz prakse i mjesta vezana za prehranu

17:00 Rasprava i zatvaranje skupa

Dejana Dejanović (Zagreb)

Iseljavanje Hrvata iz bosanske i slavonske Posavine u Njemačku nakon ulaska Republike Hrvatske u EU

U radu je prikazan suvremeni val iseljavanja Hrvata iz bosanske i slavonske Posavine u Njemačku nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju (2013. godine). Etnološko i kulturnoantropološko istraživanje je temeljeno na kvalitativnoj metodologiji, polustrukturiranim intervjuima sa šest kazivača te statističkim podacima na razini obiju država i gradova iz kojih su kazivači iselili i u koje su se preselili. U radu se prikazuju potisni i privlačni faktori migracije, pomoć migranata iz gastarbajtarskog i izbjegličkog vala odnosno utjecaj migrantskih mreža. Fokus istraživanja je stavljen na svakodnevna iskustva iseljenika u novoj državi s posebnim naglaskom na ekonomski, društveni i kulturni aspekt integracije imigranata. Pažnja je posvećena i transnacionalnim praksama te daljnjim planovima za budućnost.

Antun Krljan (Zagreb)

Analiza dominantnih shvaćanja autoetnografije kao znanstvene metode

Rad analizira dva dominantna shvaćanja autoetnografije kao znanstvene metode: evokativnu i analitičku autoetnografiju. Usporedbom priča o njihovom povijesnom razvoju rad pokazuje kako je uvođenje autobiografskog elementa zajednička točka obje priče. Korištenje osobnog iskustva autora (autoreferencijalnost) kao izvora podataka za proučavanje društvene i kulturne stvarnosti argumetira se kao definirajuće obilježje autoetnografije i kao metodološki opravdano. Argumentira se da autoetnografije nadilaze samodopadnost i ostvaruju se kao znanstveni tekstovi kad uspijevaju nadići idiosinkratičnost autorovog iskustva. Analitička autoetnografija pristupa istraživanju na isti način kao i *mainstream* kvalitativne metode, a evokativna slijedi epistemologiju istinolikosti i emocionalnog rezoniranja koja je nesumjerljiva s *mainstream* metodologijom. Pokazuje se da je metodološko korištenje autoreferencijalnosti etički problematično jer autorov identitet onemogućava anonimiziranje osoba javno povezanih s autoetnografom.

Vigor Vukotić (Zagreb)

Uporaba religije u novačenju boraca za tzv. Islamsku državu

Kada je tzv. Islamska država došla na međunarodnu scenu, zgrozila je eksplicitnim snimkama egzekucija i prijetnjama ostatku svijeta. U visokorazvijenoj propagandnoj mašineriji ISIS-a, jedno od ključnih mjesta zauzimaju propagandni časopisi, *Dabiq* i *Rumiyah*, nazvani po gradovima koje je ISIS ili držao pod kontrolom (*Dabiq*) ili koje želi osvojiti (*Rumiyah*). S teritorijalnim ambicijama i željom za uspostavljanjem države, ISIS koristi doktrinu selefijskog džihadizma drukčije nego AL-Kaida. Ipak, baratajući religijskim diskurzom, prijetnjama i strahom, ISIS-ova propaganda privlači mnoštvo sljedbenika iz cijelog svijeta. Ciljani novi vojnici najčešće su mladi koji su ponovno otkrili religiju ili je tek prihvatili, koji prihvaćaju radikalne metode i isključivost. Osim jasno definiran religijski identitet, ISIS nudi i konačni cilj - utopijsku Islamsku državu.

Dario Bukač (Zadar)

Starenje u filmskoj industriji: Vizualna analiza hollywoodskih plakata

Glavna tema ovog rada je analiza načina na koji se starost i starenje prikazuju putem Hollywoodske industrije, točnije, putem filmova i promidžbenih plakata, ali i kroz druge s filmskom industrijom

povezane naracije. Starost je neizbježan biološki proces koji svaka osoba prolazi na sebi svojstven način, međutim, starost je ujedno društveno i kulturno uvjetovana, stoga kroz analizu prikazivanja starenja možemo dobiti uvid u društvene, kulturne i simboličke aspekte starosti i starenja. Poseban naglasak u radu je na analizi rodne razlike kod prikaza žena i muškaraca u globalnoj filmskoj industriji. Rad doprinosi području antropologije starenja, kao i antropologije popularne kulture.

Josipa Antolović (Zagreb)

Standardne i eksperimentalne metode određivanja doživljene starosti

U ovom radu se osvrćemo na standardne i eksperimentalne metode određivanja doživljene starosti. Najprije je ustanovljena razlika između biološke i kronološke dobi. Zatim je napravljen pregled radova koji se bave problematikom starenja i određivanja starosti pojedinca, u arheološkom i modernom kontekstu. Standardne metode podijeljene su prema starosnim skupinama (od fetalne do odrasle dobi), s obzirom da se promjene na skeletnim i dentalnim ostacima razlikuju ovisno o vremenu, odnosno razdoblju života i anatomskej poziciji na kojoj su vidljive. Nakon standardnih, opisane su i eksperimentalne metode koje se mogu koristiti neovisno o razdoblju života, a dijele se na mikroskopske/histomorfometrijske, racemizaciju aminokiselina,

multifaktorsku metodu te metilaciju DNA. Svaka od opisanih metoda popraćena je i istraživanjima koja su dovela (i danas dovode) do napretka u području forenzičke antropologije i određivanja doživljene starosti.

Adriana Pojatina (Zadar)

Između života i smrti: starenje i umiranje u Varešu, BiH

Diplomski rad se temelji na istraživanju provedenom u Varešu koje je započelo u lipnju 2015. godine, a nastavilo se tijekom 2016.godine. Pripremajući se za istraživanje iščitavanjem jedinog pisanog izvora o Varešu - etnografije Mije Žuljića s početka 20.stoljeća – primijetila sam vrlo detaljne opise života i svakodnevice stanovnika u gradu i u vareškim selima. Istražujući većinu vremena u selima Zarudje i Pogar, primijetila sam da ono što ih povezuje je činjenica da u njima živi uglavnom starije stanovništvo. Mladi odlaze, napuštaju svoje domove u potrazi za poslom i boljim životom, dok stariji ostaju u svojim domovima. Dakle, svrha ovog rada jest prikazati starenje i suočavanje sa smrću stanovništva vareškog kraja u suvremenom kontekstu. Društveno-političke promjene u Bosni i Hercegovini utjecale su i na promjene u ulozi obitelji, a one se vrlo snažno odražavaju na svakodnevicu starijih ljudi. Slaba infrastruktura, nedovoljni iznosi mirovina, izoliranost i usamljenost samo su neke od poteškoća koje oblikuju iskustvo njihovog starenja.

Istraživanje je pokazalo da su kazivači potpuno privrženi tradicionalnim oblicima skrbi, odnosno da očekuju od svojih potomaka da će se pobrinuti o njima kada to postane potrebno. No, većina njihovih potomaka živi izvan Vareša, što stvara jaz između njihovih želja i mogućnosti. Obzirom da je smrt završna faza procesa starenja nastojala sam istražiti i njihova razmišljanja smrti kao dijelu procesa starenja. Istraživanje je pokazalo da veći strah predstavljaju bolest, nemoć i gubitak neovisnosti, nego sama smrt pri čemu posebnu ulogu ima kontekst svakodnevice.

Katja Sirotić (Zadar)

Reprezentacije Istre u popularnoj glazbi – glazbeni izričaj kao indikator istarskog kulturnog identiteta

U radu se problematizira kako istarski glazbenici pridonose stvaranju raznovrsnih imaginacija Istre u svojim glazbenim ostvarenjima. Cilj rada je otkriti njihovo viđenje Istre kroz prizmu glazbe te istražiti kako se kroz glazbenu imaginaciju i samu izvedbu konceptualizira istarski kulturni identitet. Metodologija rada obuhvaća analizu literature, internetskih izvora i novinskih isječaka, istraživanje na koncertima i manifestacijama gdje se takva glazba izvodi te promatranje publike. Također, polustrukturiranim intervjuom ispitani su sami glazbenici o kojima je u tekstu riječ. Mnogo je

manifestacija i pokreta od druge polovice 20. stoljeća do danas održano kako bi se taj identitet afirmirao. Na današnjoj glazbenoj sceni djeluju etno-glazbenici koji su spojili tradicijsku glazbu ili samo njene elemente, i suvremenu glazbu, te preko svog osobitog glazbenog izričaja prenose svoju viziju Istre. Tamara Obrovac, Franko Krajcar i etno-skupina "Šćike" često u svojim pjesmama imaginiraju istarsku prošlost i način života kao temeljne odrednice suvremenih regionalnih identiteta. Osim prirodnih karakteristika Istre, glazbenom imaginacijom dominiraju jezično bogatstvo i tradicijski napjevi koji reprezentiraju Istru i njeno kulturno bogatstvo.

Tomislav Augustinčić (Zagreb)

Goranovo proljeće: mjesto i društveno sjećanje u kontekstu pjesničkog festivala

Rad donosi etnološku i kulturnoantropološku analizu pitanja stvaranja mjesta i društvenog sjećanja na hrvatskog književnika Ivana Gorana Kovačića (1913.-1943.) u kontekstu pjesničkog festivala Goranovo proljeće. Teorijska polazišta u radu doprinosi su antropologije festivala, antropologije društvenog sjećanja te antropologije mjesta i prostora. Oslanjajući se na metode kvalitativnog istraživanja i modela strateški situirane etnografije autor polazi od dva pitanja: na koji se način stvaraju mjesta, te na koji način se izriče društveno sjećanje na Ivana Gorana Kovačića u izvedbi

festivalskih događanja u Zagrebu? Autor razmatra doprinose različitih festivalskih aktera ovim dvama izvedbenim i interaktivnim procesima. Rad je podijeljen u tri cjeline: prvu u kojoj se daje prikaz oblikovanja festivala od njegova osnutka 1964. godine do danas; drugu, u kojoj se razmatra kako se mjesta stvaraju „odozgo“ i „odozdo“; te treću u kojoj se raspravljaju narativi i izvedbe društvenog sjećanja i zaborava u festivalu.

Matija Zdunić (Zadar)

(Re)Prezentacije Vareša kroz prakse i mjesta vezana za prehranu

Hrana i piće promatraju se kao objekti oblikovani ekonomskim, političkim i društvenim procesima koje ljudi upotrebljavaju u kreiranju smisla i simbola. Takvi objekti omogućavaju poseban uvid u međuprožimanja različitih sfera života. Kroz ovaj diplomski rad problematiziraju se prezentacije i reprezentacije različitih praksi proizvodnje i korištenja hrane i pića u vareškom kraju u kojem se miješaju, dodiruju i osporavaju različite kulturne, religijske i identitetske sfere (Bošnjaci - Muslimani, Hrvati - Katolici te Srbi - Pravoslavci). Jedan od temeljnih fokusa rada bit će na odnosu ljudi spram stvari (objekata), npr. pojedinog jela ili predmeta koji služe u proizvodnji i konzumaciji jela. U tome kontekstu objekt istraživanja neće se isključivo graditi na kazivačevom iskazu, već i pomoću različitih razina interakcija, promatranjem sitnih gesti i pokreta, te osjećaja. Odabrani

segmenti kroz koje će se promatrati i iščitavati ove prakse odnose se na „kulturu“ ispijanja kave, tržnicu kao mjesto transakcije i interakcije, te proizvodnju, konzumaciju i prezentaciju pojedinih jela koja su značajna za tamošnje stanovništvo. Glavna hipoteza je da svakodnevna prehrana u općini Vareš ne odražava etno-konfesionalnu različitost stanovništva. Također, kroz rad se problematizira proces antropološkog pisanja kao procesa određenog neprestanim ekvilibriranjem između refleksivnosti autora i teorijske eksplikacije. Takva prividna diskrepancija stajališta zasebna je tema rada koja pridonosi obogaćivanju problematike reprezentativnih postupaka.

Organizatori skupa:

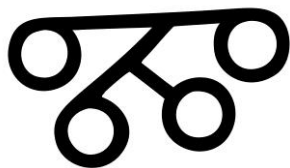
Hrvatsko etnološko društvo
10000 Zagreb, Ivana Lučića 3

Odjel za etnologiju i antropologiju
Sveučilište u Zadru
23000 Zadar, Ul. dr. Franje Tuđmana 24 i

Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
10000 Zagreb, Ivana Lučića 3

Organizacijski odbor:

Katica Burić Čenan
Mario Katić
Tomislav Oroz
Tihana Petrović Leš
Tomislav Pletenac
Sanja Potkonjak

hrvatsko etnološko društvo
croatian ethnological society

2018.